

Sir Arthur Conan Doyle
EL DARRER COP
D'ARQUET

Relats de Sherlock Holmes, IV

Traducció de Xavier Zambrano

Epíleg de Josep Lluís Martín Berbois

PRÒLEG

Els amics del senyor Sherlock Holmes s'alegraran de saber que encara viu i està bé, tot i que l'encarcaren una mica uns esporàdics atacs de reumatisme. Ja fa una pila d'anys que viu en una petita granja a la regió dels Downs, a cinc milles d'Eastbourne, on divideix el seu temps entre la filosofia i l'agricultura. Durant aquest període de repòs ha rebutjat les ofertes, certament esplèndides, que li han fet perquè s'ocupi de diversos casos, per tal com havia decidit que el seu retir fos permanent. La gestació de la guerra contra Alemanya, però, va provocar que posés la seva extraordinària combinació d'intel·lecte i actuació pràctica al servei del govern amb els resultats històrics que s'expliquen al relat «El darrer cop d'arquet». Diverses experiències anteriors, que havien reposat llargament al meu arxiu, han estat afegides a «El darrer cop d'arquet» per completar aquest volum.

DR. JOHN H. WATSON

WISTERIA LODGE

I

La curiosa experiència del senyor John Scott Eccles

Segons trobo registrat al meu quadern, era un dia rúfol i ventós de finals de març de l'any 1892. Holmes havia rebut un telegrama mentre dinàvem i havia escrit una resposta ràpida en aquell mateix moment. No me'n va comentar res, però l'afer devia ocupar-li els pensaments perquè, en acabat, es va quedar una bona estona dret a la vora del foc amb un posat pensarós, fumant la pipa i rellegint de tant en tant el missatge. A la fi, inesperadament, es va girar cap a mi i vaig poder veure que tenia una lluisor entremaliada als ulls.

—Suposo, Watson, que podríem dir que sou un home de lletres —va etzibar-me—. Com definiríeu el mot «grotesc»?

—Estrany... curiós —vaig apuntar.

Va negar amb el cap en escoltar les meves definicions.

—Estic segur que denota alguna cosa més —va dir—, duu implícit un matís tràgic i terrible. Si repasseu mentalment alguns dels relats amb què heu posat a prova la paciència dels lectors, us adonareu que sovint el grotesc acaba derivant en quelcom delictiu. Penseu en aquell petit afer de la Lliga dels pèl-rojos. Al començament resultava grotesc, però va derivar en un agosarat intent de robatori. O també podríeu dirigir el pensament envers aquell cas tan grotesc de les llavors de taronja que ens va conduir de dret a un complot homicida. Aquesta paraula em posa en guàrdia.

—El missatge que teniu a les mans la conté?
Va llegir el telegrama en veu alta.

M'acaba de passar una experiència d'allò més increïble i grotesca.
Podria venir a fer-vos una consulta?

SCOTT ECCLES

Oficina postal de Charing Cross

—Home o dona? —vaig preguntar-li.

—Oh, home, és clar. Cap dona enviaria un telegrama amb la resposta pagada. Vindria personalment.

—El rebreu?

—Estimat Watson, ja sabeu com m'he avorrit d'ençà que vam tancar el coronel Carruthers. El meu cervell és com un motor revolucionat, corre el risc d'esgavellar-se per manca de connexió amb la feina per a la qual va ser dissenyat. La vida és anodina, els diaris són una llauna, l'atreviment i l'esperit d'aventura sembla que ja fa temps que han desaparegut del món criminal. Goseu preguntar-me, doncs, si estic disposat a investigar un nou problema per més trivial que resulti? Escolteu. Si no vaig errat, el nostre client ja és aquí.

Se sentiren unes passes regulars a les escales i poc després van fer passar un home ferm, alt, de patilles blanques i un aire de solemne respectabilitat. La història de la seva vida es traslluïa de les faccions cantelludes i les seves maneres cerimonioses. Els botins i la muntura d'or ens parlaven d'algú conservador, un home misaïre, ciutadà respectat, recte i convencional en extrem. Tanmateix, alguna experiència inusitada havia alterat el seu tarannà i havia deixat la seva empremta en els cabells escambuixats, en les galtes enceses, xuclades, i en la frisança que li provocava un neguit ansiós. Va anar al gra.

—Acabo de viure una experiència molt curiosa i desagradable, senyor Holmes —va dir—. Mai de la vida m'havia trobat en una situació així. És molt poc apropiat... indignant. Hi haig de trobar una explicació. —Estava agitat i congestionat de ràbia.

—Si us plau, senyor Scott Eccles —va dir Holmes en un to tranquil·litzador—. Si no li fa res, expliqui'm en primer lloc per què ha acudit a mi.

—Bé, senyor, no em semblava un tema que pogués concernir la policia. Així i tot, quan vostè conegui els fets segur que estarà d'acord que no podia quedar-me de braços plegats. Els detectius privats, com a professió, no m'inspiren cap simpatia, però haig d'admetre que he sentit el seu nom esmentat en els termes més...

—Entenc. Però en segon lloc també m'agradaria saber per què no ha acudit a mi immediatament.

—Què vol dir?

Holmes va consultar el rellotge.

—És un quart de tres —va dir—. El seu telegrama s'ha enviat cap a la una. Però qualsevol que observi com va vestit i com ha fet la seva toaleta per força ha de deduir que arrossega aquesta agitació des del moment en què s'ha llevat.

El nostre client es va passar la mà pels cabells despentinats i per la barbeta sense afaitar.

—Té raó, senyor Holmes. No he dedicat ni un segon a la meua aparença. Només pensava a sortir d'aquella casa com més aviat millor. Però abans de venir a veure'l he fet algunes indagacions a diversos llocs. He anat a la immobiliària, sap?, i m'han dit que el senyor García havia pagat el lloguer i que tot estava en ordre a Wisteria Lodge.

—Caram, caram, cavaller —digué Holmes, esclafint a riure—. Vostè és com el meu bon amic, el senyor Watson, que té el mal

costum d'explicar les coses passant l'arada davant dels bous. Li prego que ordeni els seus pensaments i m'expliqui, en la seqüència correcta, els esdeveniments exactes que l'han fet anar pel món despentinat i malforjat, amb l'armilla i les sabates mal cordades, i venir a cercar el meu consell i auxili.

El nostre client va abaixar la mirada per examinar, amb una expressió de desolació, la seva extravagant aparença.

—Sóc conscient de la mala estampa que presento, senyor Holmes, i és una cosa que no m'havia passat mai de la vida. Però li explicaré tot aquest estranyíssim afer i, en acabat,estic segur que haurà d'admetre que és prou gros per excusar-me.

Tanmateix, va restar amb la paraula a la boca perquè la seva explicació fou tallada en sec. Se sentí un renou a fora i la senyora Hudson va obrir la porta per fer passar dos individus ferrenys, amb els aires que gasten les autoritats. Un d'ells el coneixíem bé: era l'inspector Gregson de Scotland Yard, un agent enèrgic, gentil i —dins les seves limitacions— competent. Va donar la mà a Holmes i li va presentar el seu col·lega, l'inspector Baynes de la policia de Surrey.

—Som a la mateixa partida de caça, senyor Holmes, i el rastre que seguíem ens ha dut aquí. —Va examinar amb els seus ulls de buldog el nostre visitant—. És vostè el senyor John Scott Eccles, de Popham House, Lee?

—Servidor.

—Tot el sant dia que li anem al darrere.

—De ben segur l'han localitzat gràcies al telegrama —va apuntar Holmes.

—Exactament, senyor Holmes. N'hem flairat el rastre a l'oficina postal de Charing Cross i hem vingut de seguida cap aquí.

—Però per què em segueixen? Què volen de mi?

—Volem prendre-li declaració, senyor Scott Eccles, en relació

amb els esdeveniments que han culminat amb la mort del senyor Aloysius García, de Wisteria Lodge, prop d'Esher.

El nostre client es va incorporar d'una revinclada al seient amb una mirada d'orat i els colors trencats.

—Mort? Diu que és mort?

—En efecte, senyor, mort.

—Però com és possible? Un accident?

—Un assassinat. Com dos i dos fan quatre.

—Valga'm Déu! És espantós! No deu pas suggerir... suggerir que sospiten de mi?

—Hem trobat una carta de vostè a la butxaca del mort i a través d'ella ens hem assabentat que vostè tenia la intenció de fer nit ahir a casa seva.

—És el que vaig fer.

—Hum, ah sí?

Havia tret la llibreta oficial per prendre-li declaració.

—Alto, Gregson —va dir Holmes—. Només vol escoltar la seva versió, oi?

—I tinc el deure d'advertir el senyor Scott Eccles que podria usar-se en contra seva.

—El senyor Eccles es disposava a explicar-nos-la just abans que entressin a la sala. Watson, em penso que un brandi amb soda el reconfortaria una mica. Ara, benvolgut senyor, el meu consell és que no faci cabal d'aquest augment del nombre d'oients i que ens expliqui la seva història exactament com es disposava a fer-ho abans que l'interrompessin.

Després de beure's el brandi d'una glopada, la cara del visitant va recobrar els colors. Mirant de cua d'ull la llibreta de l'inspector, va encetar sense més preàmbuls la seva extraordinària narració.